1. Kader ve Kaza İnancı

Kader:

=> **Kelime Anlamı:** Bir şeye gücü yetmek, biçimlendirmek, planlamak, ölçü ile yapmak, kıymetini bilmek, mukayese etmek anlamlarına gelir.

=> **Terim Anlamı:** Allah'ın (c.c.) sonsuz ilmi ve kudretiyle, evrende olmuş ve olacak olan her şeyi takdir etmesidir.

- Evrenin devamı, işleyişi ve son bulması da Allah'ın takdiri ile gerçekleşmektedir.
- Ölçü ve düzeni yaratan ve yöneten Allah (c.c.), sonsuz ilmi ve kudretiyle her şeyi kuşatmıştır.
  - **"O, karanlığı yarıp sabahı çıkarandır. Geceyi dinlenme zamanı, Güneşi ve Ayı da ince birer hesap ölçüsü kıldı. Bütün bunlar mutlak güç sahibinin, hakkıyla bilenin takdiridir (ölçüp biçmesidir)."*(En'âm suresi, 96)***

Kaza

=> **Kelime Anlamı:** Hükmetmek, emretmek, yaratmak ve gerçekleştirmek anlamlarına gelir.

=> **Terim Anlamı:** Ezelde bilinen ve takdir edilen şeyin, zamanı ve yeri geldiğinde Allah (c.c.) tarafından yaratılması demektir.

✓ **Örneğin;** "Su 100 derecede kaynar." kuralı **kader** kavramını ifade ederken, 100 dereceye ulaşan suyun kaynaması da **kazadır**.

- Kaza kelimesi Kur'an-ı Kerim'de Yüce Allah'ın varlıklara karşı karar, emir ve fiillerini ifade etmek için kullanılmaktadır.
  - **"Böylece onları, iki günde (iki evrede) yedi gök olarak yarattı ve her göğe kendi işini bildirdi. En yakın göğü kandillerle süsledik ve onu koruduk. İşte bu, mutlak güç sahibi ve hakkıyla bilen Allah'ın takdiridir."**
    (Fussilet suresi, 12)
- Hz. Peygamber (s.a.v.), Cibril hadisi diye bilinen hadiste açıklandığı gibi kadere imanı, iman esasları arasında saymıştır.
  - **Cebrail (a.s) Hz. Peygambere "Bana iman hakkında bilgi ver." dedi. Resûlullah şöyle buyurdu: "Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve âhiret gününe iman etmendir. Keza hayrı ve şerriyle kadere inanmandır." cevabını vermiştir.*(Müslim)***

- **Kader ve Kazaya İman;**

  => Allah'ın (c.c.) ilminin sonsuz olduğunu, her şeyi kuşatan bir iradesi bulunduğunu ve O'nun kudretinin bütün varlıklardan üstün olduğunu kabul etmektir.

  => Allah'a (c.c.) iman etmenin doğal neticesidir.

  => İslam'ın inanç esaslarındandır.

ibrahimneseli.com

Allah Her Şeyi Bir Ölçüye Göre Yaratmıştır

- Evrende var olan her şey Allah'ın (c.c.) planlı ve ölçülü yaratmasıyla oluşmuştur.
  - **"O, yedi göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahmân'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak ve düzensizlik görüyor musun?"*(Mülk suresi, 3)***

- Evreni ve içindekileri yaratan Allah (c.c.) bu düzenin ahenk içinde devam etmesini de sağlamaktadır.
  - **"Biz yeryüzünü bir döşek, dağları da onun için birer kazık kılmadık mı? Sizi çift çift yarattık, uykunuzu dinlenme vakti kıldık, geceyi bir örtü yaptık, gündüzü geçimi sağlama vakti kıldık, üstünüze yedi kat sağlam gök bina ettik, parlak ışık veren güneşi var ettik, taneler, bitkiler ve ağaçları sarmaş dolaş bahçeler yetiştirmek için yoğunlaşmış bulutlardan bol yağmur indirdik."*(Nebe' suresi, 6-16)***

Her Şeyin Ölçü Ve Düzenle Yaratıldığına Örnekler

1. İnsanın mükemmel yaratılışı ölçü ve düzenin bir göstergesidir.
   - **"Biz, gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık."*(Tîn suresi, 4)***
2. Hayvanlar aleminde ki canlılar mükemmel şekilde yaratılmıştır. Arı, kilometrelerce uzaktan çiçek çiçek dolaşarak kovanına çiçek özü getiren arılar aralarında iş bölümü yaparak çalışırlar. Kovan içindeki nem dengesini sabit tutmak, birbirlerine yol tarif etmek ve yön tayin edebilmek gibi birçok özelliğe sahiptirler. Arılara bu özellikleri Allah (c.c.) tarafından bahşedilmiştir. Bu durum, "bal arısı" anlamına gelen Nahl suresinde şöyle vurgulanmaktadır:
   - **"Rabbin bal arısına: 'Dağlarda, ağaçlar da ve hazırlanmış kovanlarda yuva edin; sonra her çeşit üründen ye; sonra da Rabbinin işlemen için gösterdiği yollardan yürü' diye vahyetti. Karınlarından insanlara şifa olan çeşitli renklerde bal çıkar. Düşünen bir millet için bunda ibret vardır."*(Nahl suresi, 68-69)***
3. **Dünyamızdır**. Kendi etrafında dönen Dünya, aynı zamanda Güneş'in etrafında da hareket etmektedir. Bu hareketler sayesinde gece, gündüz ve mevsimler oluşmaktadır. Dünyanın etrafındaki atmosfer tabakası ise sayısız gök taşına karşı tam bir kalkan görevi üstlenmektedir.
4. Galaksiler, yıldızlar, gezegenler ve uydular.

- **"O, geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı yaratandır. Bunların her biri bir yörüngede yüzmektedirler."*(Enbiyâ suresi, 33)***
- **"Biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık"(Kamer suresi, 49.)**

ilkokulmeseli.com

Kader ve Evrendeki Yasalar

- Allah'ın (c.c.) evrendeki uyumu sağlamak için koyduğu bu yasalara **sünnetullah** veya **âdetullah** denir.
- Sünnetullah kavramını **fiziksel**, **biyolojik** ve **toplumsal** yasalar olarak üç grupta inceleyebiliriz.

- **"Her şeyin, kaynağı bizim katımızdadır ve biz her şeyi, kusursuzca belirlenmiş bir ölçüye, bir uyuma göre indiririz."*(Hicr suresi, 21)***

Fiziksel Yasalar: Madde ve enerjinin oluşumu, yapısı, hareketi, değişimi ve maddeler arası ilişkilerle ilgili yasalardır.

- Evrenseldir.
- Deney gözlem ve araştırmalar sonucu insanlar tarafından tespit edilir.

✓ Örnek:

- Yağmurun yağması,
- Gece ve gündüzün birbirini takip etmesi,
- Isınan suyun buharlaşması
- Güneş'in, Ay'ın ve Dünya'nın birbirlerine olan mesafeleri,
- Kendi yörüngelerinde hareket etmeleri,
- Aralarındaki çekim kuvveti
- Suyun kaldırma kuvveti

- **"Gece de onlar için bir delildir. Gündüzü ondan çıkarırız, bir de bakarsın karanlık içinde kalmışlardır. Güneş de kendi yörüngesinde akıp gitmektedir. Bu, mutlak güç sahibi, hakkıyla bilen Allah'ın takdiri (düzenlemesi)dir. Ayın dolaşımı için de konak yerleri (evreler) belirledik. Nihayet o, eğrilmiş kuru hurma dalı gibi olur. Ne güneş aya yetişebilir ne de gece gündüzü geçebilir. Her biri bir yörüngede yüzmektedir."** (***Yâsîn suresi, 37-40)***
- **"... Onun koyduğu yasalarla denizde akıp gitsin diye gemileri de hizmetinize verdi..."*(İbrâhim suresi, 32)***

- Fiziksel yasalara bağlı olarak yapılan araştırmalar ile buzdolabından ütüye, bilgisayardan telefona, otomobilden uçağa daha birçok ürün geliştirilmiştir.

Biyolojik Yasalar: Canlıların doğması, gelişmesi ve üremesi gibi olaylar bu kapsamda değerlendirilir.

- Deney, gözlem ve araştırmalar sonucu keşfedilir.
- Yüce Allah bitki, hayvan ve insanların yapı ve işlevlerini biyolojik yasalara bağlı kılmıştır.

✓ Örnek:

- Canlılar, varlıklarını sürdürecek özelliklerle donatılması.
- İnsanın varlığını sürdürebilmesi için solunum, sindirim ve dolaşım gibi sistemlere sahip olması gerekir.
- Kuşlara uçabilmek için kanat, balıklara solunum için solungaç vermiştir.
- Otla beslenen hayvanların çene yapıları, etle beslenen hayvanların çene yapılarına göre farklı yaratılması.
- Sıcak bölgelerdeki hayvanların deri ve tüy yapısıyla soğuk bölgelerdekilerin deri ve tüy yapısı farklı olması.
- Su bulunabilen yerlerdeki hayvanlar her gün suya ihtiyaç duyarken, suyun nadiren bulunduğu çöllerde yaşayan deve günlerce susuzluğa dayanabilmesi.
- Milyonlarca çiçek türünün her biri kendine uygun iklimde yetişmesi.
- Toprak, su, nem, rüzgâr gibi koşullardan etkilenen meyve ve sebzeler kışın farklı yazın farklı tat ve lezzette olması.

ibrahimnesli.com

- Oksijenin bitkilerdeki fotosentezle sağlanması
- Fotosentez yeryüzünde yaşamın sürekliliği için gerekli olan temel bir süreç olması.
- Aynı topraktan gıdalarını alan meyvelerin tatları ve renklerinin farklı olması.

- **"Allah sizi topraktan, sonra nutfeden yarattı. Sonra da sizi birbirinize eş kıldı. O'nun bilgisi olmadan hiçbir dişi ne gebe kalır ne doğurur…"*(Fâtır suresi, 11)***
- **"Gökten su indiren O'dur. (Buyurdu ki:) İşte biz her çeşit bitkiyi onunla bitirdik. O bitkiden de kendisinden üst üste binmiş taneler bitireceğimiz bir yeşil bitki, hurmanın tomurcuğundan sarkan salkımlar, üzüm bağları, zeytin ve nar bahçeleri meydana getirdik; birbirine benzeyeni var, benzemeyeni var. Meyve verirken ve olgunlaştığı zaman her birinin meyvesine bakın! Kuşkusuz bütün bunlarda inanan bir toplum için ibretler vardır."*(En'âm suresi, 99)***

Toplumsal Yasalar: Toplumun sağlıklı bir şekilde varlığını sürdürebilmesi için uyması gereken yasalara denir.

- Sevgi, kardeşlik, doğruluk, adalet, kul hakkı gibi ilkeler temeli oluşturur.
- Kıssalarla toplumun öğüt alıp ders çıkarılması sağlanır.
- Toplumsal olaylar sebep sonuç ilişkisine göre neticelenir.

- **"… Şüphesiz ki bir topluluk kendi durumunu değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştirmez…"*(Ra'd suresi, 11)***
- **"Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?..."*(Fâtır suresi, 44)***
- **"Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz…" (Âl-i İmrân suresi, 103)**
- **"… Allah için şahitlik yaparak adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun…"*(Nisâ suresi, 135)***
- **"Bir de öyle bir fitneden sakının ki o, içinizden sadece zulmedenlere erişmekle kalmaz (umuma sirayet ve hepsini perişan eder)..."*(Enfâl suresi, 25)***

ibrahimmeseli.com